

การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

The Potentiality Development of Community Business in Bang-Bor District, Samutprakarn Province.

สมศักดิ์ รุ่งเรือง *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชน ของอำเภอ บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรได้แก่ กลุ่มธุรกิจชุมชนของอำเภอบางบ่อ จำนวน 5 กลุ่มมีสมาชิก รวม 77 คน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม มีสมาชิก 27 คน ได้แก่กลุ่มธุรกิจชุมชนแปรรูปพลาสติก และกลุ่มธุรกิจชุมชนสตรีทอเสื้อกักบ้านระภาค เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis) และนำมาเปรียบเทียบกับการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยของการที่ธุรกิจชุมชนจะประสบผลสำเร็จและยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า จุดแข็ง (Strength) ของกลุ่มธุรกิจชุมชนของ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ คือการใช้ทรัพยากร ของท้องถิ่นเอง เป็นไปตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง มีวัฒนธรรมชุมชนเป็นแหล่งภูมิปัญญาและเป็นเอกลักษณ์ของ ชุมชน มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง อุทิศตนเพื่อชุมชน สามารถบริหารจัดการ ได้ดี จุดอ่อน (Weakness) คือ ทรัพยากรมีจำกัด ไม่มี แรงงานหนุ่มสาวทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าครั้งละมากๆ ได้ มีแนวโน้มขาดทรัพยากรและไม่สามารถใช้วัตถุดิบแหล่งอื่น

มาทดแทนการผลิตได้ โอกาส (Opportunity) คือ หน่วยงานรัฐ ส่งเสริมให้มีการศึกษาแหล่งทรัพยากรใหม่ สร้างระบบ การเรียนรู้ให้ชุมชนภาวะคุกคาม (Threats) คือ การเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้ไม่มีพื้นที่บ่อพลาสติก และการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทำให้แรงงานหนุ่มสาว ทิ้งภาคเกษตรกรรมไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเหลือแต่ แรงงานเป็นผู้สูงอายุที่จะร่วงโรยขาดหายไปในอนาคต และการส่งเสริมของรัฐไม่ครบวงจรและไม่ต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่จะทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอ บางบ่อประสบผลสำเร็จ พบว่า ด้านการบริหารจัดการไม่เป็น ระบบ ไม่มีกติกากลุ่มอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ก่อ ให้เกิดการพัฒนายั่งยืน พบว่า ไม่มีแผนและมีแนวโน้ม ปิดตัวลงเพราะขาดวัตถุดิบ ดังนั้น แนวทางการพัฒนา ศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อ จังหวัด สมุทรปราการ สรุปได้ว่า ควรจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ใน ชุมชนเพื่อส่งเสริมเยาวชนในชุมชน และมีแผนชุมชนที่ได้ รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐให้เป็นไปตามแนวทางการ พัฒนาชุมชนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชน , อำเภอบางบ่อ

* อธิการบดี มหาวิทยาลัยเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก

ABSTRACT

The purpose aimed to study “The Potentiality Development of Community Business in Bang-Bor District, Samutprakarn Province” were to find the ways investigate Potentiality Development of Community Business and their suggestions. The research was qualitative research. Population were community business in Bang-Bor District, Samutprakarn Province 5 groups, 77 member and clustering sampling 2 groups, 27 members of Snake-skin gourami fish community business and Reed-weaving women group community business from Baanrakart sub-district. The instruments used for collecting data were the locally made questionnaires. The data analysis were SWOT analysis and compare with factors affecting the successful and sustainable in running community business. The result of research was found that the

strength of community business in Bang-Bor District were using local source , sufficiency economic, the identity in old culture , the reputation of leader. The weakness found included the limited source , lack of labours. Regarding the opportunities were the some supporting from government. The study indicated that unstable policy and unstable economics, incomplete and discontinuous supporting were threat. By comparing factors affecting the successful and sustainable in running community business shown that community business in Bang-Bor District, Samutprakarn Province non-systematics and no plan so in long term would be the end because of the lack of fish, lack of labours. The suggestions were Learning management for children and community plans by government supporting.

Keywords : The Potentiality Development of Community , Bang-Bor District

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดสมุทรปราการ เป็นจังหวัดชายทะเล ในอดีตประชาชนดำรงชีวิตด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ การเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา และใช้เวลาว่างประกอบหัตถกรรมที่บ้าน เช่น ทอเสื่อ ทำไม้ปัดขูด การเดินทางในอดีตใช้การสัญจรไปมาโดยทางเรือตามลำคลองต่างๆ ปัจจุบันมีถนนผ่านหลายสาย เช่น ถนนบางนา-ตราด ถนนกรุงเทพ-ชลบุรี สายใหม่ (Motorway) ถนนบางพลีน้อย-คลองด่าน เป็นต้น มีการขยายตัวของชุมชนเมืองทำให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง เปลี่ยนมาเป็นการใช้พื้นที่เพื่อประโยชน์ในการอุตสาหกรรม

แต่ภายในชุมชนยังคงดำรงวิถีชีวิตมีลักษณะค่อนข้างเป็นสังคมชนบท หลักใหญ่ของเศรษฐกิจในชุมชน ยังต้องพึ่งพาราคาของผลผลิตด้านเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอำเภอ บางบ่อ สินค้าที่ขึ้นชื่อของอำเภอ คือ ปลาสด ปัจจุบัน ชุมชนมีการรวมกลุ่มกันผลิตสินค้าขึ้นชื่อของแต่ละชุมชน มีจำนวน 5 กลุ่ม คือ กลุ่มแปรรูปปลาสด มีสมาชิก 12 คน กลุ่มสตรีบางบ่อ หมู่ 1 มีสมาชิก 15 คน กลุ่มสตรีบ้านคลองสุคันธ์ มีสมาชิก 20 คน กลุ่มสมุนไพรบ้านเทวา มีสมาชิก 15 คน กลุ่มสตรีทอเสื่อกบ้านระกาศ มีสมาชิก 15 คน

ในปัจจุบันมีการรวมกันของกลุ่มธุรกิจชุมชนเป็นองค์กร

ของธุรกิจชุมชนที่จัดตั้งขึ้นมาในรูปแบบ “บริษัทธุรกิจชุมชน” โดยการควบคุมและส่งเสริมกระทำโดยกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ปัจจุบันในประเทศไทยมีบริษัทธุรกิจชุมชน 428 บริษัท (ได้จาก <http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=703>) ยังไม่ปรากฏการจัดตั้งบริษัทธุรกิจชุมชนของอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากมีปัจจัยหลายด้านที่มีผลต่อการประกอบเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน มีทั้งปัจจัยที่จะทำให้ธุรกิจชุมชนประสบผลสำเร็จและมั่นคง และมีการประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงานจนทำให้บางกลุ่มล้มเหลวและยุบตัวไปในที่สุดด้วย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนในอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ” จึงเป็นการศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชนของอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยศึกษาความเป็นมา ลักษณะที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปและวิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และศึกษาเอกสารว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อธุรกิจชุมชน จนมีผลทำให้ธุรกิจชุมชนล้มเหลวหรือประสบผลสำเร็จนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดบ้าง เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนในอำเภอบางป่อ นำไปเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชน อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลว ในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนอื่นๆ
3. เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนของอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในปัจจุบัน กับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลว ในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนอื่นๆ แล้วสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความล้มเหลวและความสำเร็จของธุรกิจชุมชน ทำให้ทราบว่าการจัดตั้งธุรกิจ

ชุมชนของอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ควรต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญใดบ้างเพื่อเตรียมพร้อมแก้ปัญหาที่มีผลต่อธุรกิจชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ประชากร คือ กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มธุรกิจชุมชนของ อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 กลุ่ม มีสมาชิกรวม 77 คน คือ กลุ่มแปรรูปพลาสติก มีสมาชิก 12 คน กลุ่มสตรีบางป่อ หมู่ 1 มีสมาชิก 15 คน กลุ่มสตรีบ้านคลองสุคันธ์ มีสมาชิก 20 คน กลุ่มสมุนไพรมหาเมฆา มีสมาชิก 15 คน กลุ่มสตรีทอเสื่อกกบ้านระกาศ มีสมาชิก 15 คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จากประชากร 5 กลุ่ม นำมาสุ่มเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มแปรรูปพลาสติก และ กลุ่มสตรีทอเสื่อกกบ้านระกาศ ได้ตัวอย่างทั้งหมด 27 ตัวอย่าง

2. ขอบเขตของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพของธุรกิจชุมชน ดังนี้

(1) ปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมของสมาชิกระเบียบข้อบังคับของกลุ่มกิจกรรมกับภายนอกและการจัดสวัสดิการ

(2) ปัจจัยที่เป็นตัวแปรตามซึ่งแสดงการพัฒนา ศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชน ประกอบด้วย การเงินและทรัพยากร การตลาด แหล่งเงินทุน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มอาชีพ (ได้จาก <http://www.thaitambon.com>) หรือกลุ่มธุรกิจชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ผสมผสานการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้การสัมภาษณ์ และสอบถามความคิดเห็น เครื่องมือที่ใช้

ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การเสวนากลุ่ม ดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ SWOT Matrix จับคู่ OS-WO-ST-WT จากผลการสัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม และการเสวนากลุ่ม ดังนี้

(1) การสนทนากลุ่มย่อย (Focus group discussion) โดยเชิญชาวบ้านที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้นำกรรมการ สมาชิกกลุ่มที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดพัฒนาการเกิดขึ้นของธุรกิจชุมชน เงื่อนไข ปัญหา ข้อดี ข้อเสีย จากการทำกิจกรรมชุมชนหรือการทำธุรกิจชุมชน โดยทำการสนทนากลุ่มย่อยทั้งหมด 2-3 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีจำนวน 8-10 คน ถามในประเด็นที่สำคัญต่อวัตถุประสงค์ในการศึกษา ได้แก่ ที่มาของกลุ่มธุรกิจชุมชน ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกิจชุมชน แนวทางการแก้ไขปัญหา

(2) การสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มธุรกิจชุมชนในพื้นที่ศึกษา การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหรือผู้นำธุรกิจชุมชน ถึงที่มา ปัญหา/อุปสรรคของธุรกิจชุมชน รวมถึงข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และยั่งยืนในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนอื่นๆ โดยมีแนวทางการทบทวนวรรณกรรม ได้แก่ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชน และ ปัจจัยที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจชุมชน เพื่อให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

ขั้นที่ 3 เปรียบเทียบกับรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนของอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ในปัจจุบันที่ได้จากการดำเนินงานขั้นที่ 1 กับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ที่ศึกษาได้จากการดำเนินงานขั้นที่ 2 เปรียบเทียบแล้วสรุปเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกันและมีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง มีความเอื้ออาทรกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีวัฒนธรรมความเชื่อหรือมีความสนใจร่วมกัน

2. ผู้นำ หมายถึง ผู้นำของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่สมาชิก

ให้การยอมรับนับถือและให้ความไว้วางใจที่จะดำเนินกิจการต่างๆ ร่วมกับสมาชิก

3. คณะกรรมการกลุ่ม หมายถึง คณะบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม และได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกกลุ่มให้ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

4. สมาชิก หมายถึง สมาชิกกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

5. ศักยภาพของกลุ่มธุรกิจชุมชน หมายถึง ภาวะแห่งอำนาจ หรือคุณสมบัติที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจชุมชนสามารถนำมาพัฒนาหรือแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย การเงิน ทรัพยากร การตลาดและแหล่งเงินทุน

6. รูปแบบและกระบวนการของการดำเนินงานธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่กลุ่มได้ร่วมกันดำเนินการก่อให้เกิดความสำเร็จและอยู่รอดของกลุ่ม ได้แก่ กระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการ กระบวนการได้มาซึ่งระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม กระบวนการมีส่วนร่วม กระบวนการมีผลประโยชน์ ขั้นตอนการมีกิจกรรมกับภายนอก และการจัดสวัสดิการ

7. ความมั่นคงและยั่งยืนของธุรกิจชุมชน หมายถึง ธุรกิจชุมชนที่มีวิธีการปฏิบัติเป็นเลิศ โดยใช้เงื่อนไขของหลักเศรษฐกิจพอเพียงก้าวประการ

8. กลุ่มธุรกิจชุมชน หมายถึง กลุ่มประชาชนในอำเภอบางบ่อ จ.สมุทรปราการ ที่มีการรวมตัวกัน ทำอาชีพต่างๆ ในปี 2554 มี 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแปรรูปพลาสติก กลุ่มสตรีบางบ่อ หมู่ 1 กลุ่มสตรีบ้านคลองสุคันธุ์ กลุ่มสมุนไพรร้านเทา กลุ่มสตรีทอเสื่อกก

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการดำเนินการของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อ ในปัจจุบันจุดแข็ง (Strength) ของกลุ่มธุรกิจชุมชนของอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ คือการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเอง เป็นไปตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง มีวัฒนธรรมชุมชนเป็นแหล่งภูมิปัญญาและเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง อุทิศตนเพื่อชุมชน สามารถบริหารจัดการได้ดี จุดอ่อน (Weakness) คือ ทรัพยากรมีจำกัด ไม่มีแรงงานหนุ่มสาวทำให้ไม่สามารถผลิตสินค้าครั้งละมากๆ ได้ มีแนวโน้มขาดทรัพยากรและไม่สามารถใช้วัตถุดิบแหล่งอื่นมาทดแทนการผลิตได้โอกาส (Opportunity)

คือ หน่วยงานรัฐ ส่งเสริมให้มีการศึกษาแหล่งทรัพยากรใหม่ สร้างระบบการเรียนรู้ให้ชุมชน ภาวะคุกคาม (Threats) คือ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจทำให้ไม่มีพื้นที่บ่อปลาผลิต และการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมทำให้แรงงานหนุ่มสาวทิ้งภาคเกษตรกรรม ไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรมเหลือแต่แรงงานเป็นผู้สูงอายุที่จะร่วงโรยขาดหายไปในอนาคต และการส่งเสริมของรัฐไม่ครบวงจรและไม่ต่อเนื่อง

ด้าน SO (Strength-Opportunity) พบว่า กลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อมีปัจจัยที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนเป็นส่วนใหญ่ มีความเป็นชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง สมาชิกมีความเข้าใจกลุ่มของตนอย่างดี พอใจในสวัสดิการ

ของกลุ่มที่ได้รับทำการผลิตแค่พออยู่พอกิน ผู้นำมีความรู้ความสามารถ ทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยาการใหม่ๆ เป็นคนที่รักงานของชุมชน มีความเสียสละไม่หวังผลตอบแทนมากเกินไป

ด้าน WO (Weakness-Opportunity) พบว่ากลุ่มธุรกิจชุมชนไม่มีระบบบริหารจัดการ แต่มีวัฒนธรรมชุมชนที่เน้นการช่วยเหลือกัน จึงสามารถบริหารจัดการได้ เช่น กลุ่มแปรรูปปลาสดจะมีการบริหารจัดการแบบไม่เป็นระบบ ไม่มีกติกากลุ่มอย่างชัดเจน แต่อาศัยวัฒนธรรมความผูกพัน และการสร้างศรัทธาเป็นแนวทางการดำเนินการของกลุ่มจึงทำให้บริหารจัดการได้

ตารางที่ 1 : สรุปผลการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มธุรกิจชุมชนอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

<p>จุดแข็ง (Strength)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มธุรกิจชุมชนใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นเองทำเพื่อพออยู่พอกินเป็นไปตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง - วัฒนธรรมชุมชนมีแนวคิดชัดเจนเกิดจากความร่วมมือทุกฝ่าย - เป็นแหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ - ผู้นำเข้มแข็ง อุทิศตน - ระบบบริหารจัดการดี 	<p>จุดอ่อน (Weakness)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดทรัพยากร - สินค้าของกลุ่มธุรกิจชุมชนผลิตจำนวนมากไม่ได้ขาดแรงงานหนุ่มสาวที่จะสืบทอด - ไม่สามารถใช้วัตถุดิบแหล่งอื่นมาทดแทนการผลิตได้
<p>โอกาส (Opportunity)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาแหล่งทรัพยากรใหม่ - สร้างระบบการเรียนรู้ให้มีการสืบต่อวัฒนธรรมชุมชนปลูกฝังเยาวชนให้พึ่งพาตนเอง เกิดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงชัดเจนในชุมชน - หน่วยงานราชการเห็นประโยชน์ 	<p>ภาวะคุกคาม (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ ทำให้ไม่มีพื้นที่บ่อปลาผลิต และ แรงงานหนุ่มสาวทิ้งภาคเกษตรกรรมไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม - หน่วยงานของรัฐยังไม่สนใจจริงจัง

ด้าน ST ได้แก่การได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ (กศน.) โดยกลุ่มชุมชนบ้านระกาศที่เน้นถึงการเรียนรู้ และ พัฒนากิจกรรมชุมชนนั้น จะมีการบริหารจัดการโดยเริ่มจาก ผู้นำกลุ่ม และมีแผนชุมชนที่เป็นไปตามแนวพัฒนาของส่วน ราชการ (กศน.)

ด้าน WT พบว่า กลุ่มธุรกิจชุมชนสตรีทอเสื้อกบฏบ้าน ระกาศ ต่างจากกลุ่มธุรกิจชุมชนแปรรูปพลาสติก ที่การมี ศูนย์การเรียนรู้ของบ้านระกาศ ส่วนกลุ่มแปรรูปพลาสติก ไม่มีแผนและมีแนวโน้มปิดตัวลงเพราะขาดวัตถุดิบ

2. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความ สำเร็จ หรือล้มเหลว ในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนอื่นๆ จากการศึกษาดูเอกสารพบว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่าง ยั่งยืนของธุรกิจชุมชน ได้แก่ การมีศูนย์การเรียนรู้ มีเครือข่าย การพัฒนา/กลุ่มกิจกรรม การให้สวัสดิการ และแผนชุมชน เพื่อดำเนินการในอนาคต

3. การเปรียบเทียบจากรูปแบบการดำเนินงานใน ปัจจุบัน กับผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชนประสบผล สำเร็จพบว่า กลุ่มธุรกิจชุมชนแปรรูปพลาสติกและกลุ่มสตรี ทอเสื้อกบฏบ้านระกาศขาดการวางแผนชุมชนในอนาคตที่จะมี การขาดแคลนวัตถุดิบ และขาดแคลนแรงงานที่เป็นคนรุ่นใหม่ มาทดแทนที่และจำเป็นที่จะต้องให้คนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอด ต่อไปเห็นความสำคัญของกิจกรรมในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. จากจุดอ่อน (Weakness) ของกลุ่มธุรกิจชุมชน มี แนวโน้มขาดทรัพยากรและไม่สามารถใช้วัตถุดิบแหล่งอื่น มาทดแทนการผลิตได้ ควรใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเปลี่ยน แนวคิดจากธุรกิจเพื่อให้ได้กำไร ให้มาเป็นธุรกิจเพื่อชุมชนที่ ยั่งยืน สู่การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ ดังนั้นชุมชนควรมีศูนย์การ เรียนรู้ที่เน้นไปที่กลุ่มเยาวชนให้เข้าใจและเรียนรู้ธรรมชาติ ของชุมชนที่ตนอยู่ ว่าประกอบด้วยทรัพยากรอะไรบ้างและมี ผลต่อความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนอย่างไร เพื่อเป็น การเริ่มต้นของการอยู่ร่วมกับธรรมชาติของเยาวชน เพื่อความ เป็นสมาชิกของชุมชนที่อยู่ร่วมกับธรรมชาติ อย่างยั่งยืนใน อนาคต

2. การผลิตพลาสติกแปรรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียง ของจังหวัดที่จะขาดแหล่งผลิตพลาสติกในอำเภอบางบ่อเอง

ในอนาคต จึงควรอาศัยจังหวัดใกล้เคียง ให้มีการขยาย การเลี้ยงพลาสติกไปยังพื้นที่ใกล้เคียง เช่น จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงครามและจังหวัดฉะเชิงเทรา และควรมี การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน ผลตอบแทน ของการแปรรูป พลาสติกจากแหล่งต่างๆ เปรียบเทียบกันเพื่อเป็นแนวทาง การหาวัตถุดิบทดแทน

3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์แปรรูปปลา สลิดต่างๆ ที่สอดคล้อง ตรงตามความต้องการของลูกค้า เหมาะสมกับต้นทุนผลตอบแทน เพื่อศึกษาหาผลิตภัณฑ์ที่ เหมาะสม แล้วรวมกลุ่มเป็นผลิตภัณฑ์นั้นๆ เพื่อแก้ปัญหา การขาดแคลนวัตถุดิบ ไม่ให้มีการกระจายวัตถุดิบ คือ ปลาสด ไปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ตรงตามความต้องการตลาด

4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบว่าผลิตภัณฑ์ปลา สลิด และเสื้อกบฏ และสินค้าอื่นๆ ของจังหวัดสมุทรปราการ ผลิตภัณฑ์ใดที่ทำชื่อเสียงให้จังหวัดมากที่สุดตามลำดับ เพื่อ เป็นข้อมูลระดับจังหวัดที่จะผลักดันนโยบายต่างๆ สู่ นโยบาย ระดับสูงของประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐ หรือองค์กรภายนอกต้องมีการส่งเสริมชุมชน อย่างต่อเนื่อง ระยะเวลา ครบวงจร เป็นโครงการใหญ่ เพื่อ ให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการสร้าง บทเรียนแห่งการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริม ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม การส่งเสริมจากภาครัฐควรทำเป็น ระบบที่ต่อเนื่อง ครบวงจร เป็นโครงการใหญ่

2. รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งการพัฒนา ส่งเสริม และประชาสัมพันธ์ อาชีพทอเสื้อกบฏให้เข้าสู่สังคม อย่างกว้างขวาง

3. ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายธุรกิจชุมชน ในลักษณะ มูลนิธิที่ส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายและมูลนิธิดังกล่าวก็ควร ถือหุ้นในธุรกิจชุมชนด้วย เพื่อรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ใน รูปแบบขององค์กรที่ไม่หวังกำไร จะเป็นการสร้างความเข้ม แข็งของระบบธุรกิจชุมชนให้เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ไฉมนัส พลอยดี.** (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจชุมชน เปรียบเทียบระหว่างภาพรวมและภาพย่อย อำเภอเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร และอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช, บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียบ เหล่าสุวรรณ.** (2541). การศึกษาลักษณะองค์ประกอบของการจัดการธุรกิจขององค์กรชุมชนในชนบทที่สามารถพึ่งตนเองได้ในทางธุรกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์ทำนางแนวจำกัด ตำบลทำนางแนว อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤมล หลวงใจ.** (2545). ศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มจักสานไม้ไผ่ ตำบลป่าบาง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิภาภรณ์ จงวุฒิเวทน์.** (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์.** (2540). การศึกษารูปแบบธุรกิจชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคกลาง. กรุงเทพฯ.
- รุ่งตะวัน ห้อยตระกูล.** (2532). เศรษฐกิจการผลิตพลาสติกในจังหวัดสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2530/2531. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สรุปจำนวนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มธุรกิจชุมชนของประชาชนในเขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการในปี พ.ศ. 2554.** [Online].
URL: <http://www.thaitambon.com>
- สรุปจำนวนร้านค้าที่ได้รับการส่งเสริมจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ในปี พ.ศ. 2550.** [Online].
URL: <http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=703>

